

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ" - СОФИЯ

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н

С Ъ В Е Т

София, 7 януари 1988 год.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Стр.

I. ОТКРИВАНЕ	
ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ	1
II. ИЗКАЗВАНИЯ	
БАНЧО БАНОВ	2
ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ	3
НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ	3
КОНСТАНТИН ИЛИЕВ	3
ПЕЛИН ПЕЛИНОВ	5
АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА	5
НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ	6
ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА	10
СТОЙЧО МАЗГАЛОВ	11
АСЕН ШОПОВ	11
АСЕН МИЛАНОВ	11
ВЕЛКО КЪНЕВ	13
МЛАДЕН КИСЕЛОВ	15
АСЕН МИЛАНОВ	17
МЛАДЕН КИСЕЛОВ	17
АСЕН ШОПОВ	20
МЛАДЕН КИСЕЛОВ	22
АСЕН ШОПОВ	23
СТОЙЧО МАЗГАЛОВ	25
АСЕН ШОПОВ	25
АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА	26
ЕНЧО ХАЛАЧЕВ	27

	<u>Стр.</u>
СТЕФАН ДАНАИЛОВ	28
МАРИН ЯНЕВ	31
МИХАИЛ ПЕТРОВ	32
СТОЙЧО МАЗГАЛОВ	34
ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ	35
 III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	
ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ	35
АСЕН МИЛАНОВ	38
ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ	38
ВЕЛКО КЪНЕВ	38
КОНСТАНТИН ИЛИЕВ	39
ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ	39
 IV. ЗАКРИВАНЕ	
ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ	40

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ! -- СОФИЯ

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н С Ъ В Е Т

Състоял се на 7 януари 1988 година в заседа-
телната зала "Н.О.Масалитинов" при театъра

НАЧАЛО -- 16.00ч.

КРАЙ -- 18.00ч.

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Откривам заседанието на Художествения съвет при
следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Обсъждане на пиесата "Четвъртият закон" от Кольо
Георгиев.

2. Разни

Давам думата за изказвания. Кой иска думата?

БАНЧО БАНОВ

Едва ли е нужно да се убеждаваме какво е значението на театъра като осъществител, като двигател на този жанр, на този литературен вид. Трябва да признаем, че по една или друга причина българската драма през последните години, така да се каже не е на гребена на вълната, на която е нашата колегия. Не случайно априлската дискуссия по този въпрос и драматурзи, и литературни критици изразиха едно безпокойство, още повече грижа.

Радостно е, че тази сезон в нашия театър бяха представени три пиеси от трима драматурзи, които определят лицето на нашата драматургия – Петър Анастасов, Кольо Георгиев и Иван Радоев.

Пиесата на Кольо Георгиев представлява за мен един успех в неговото творчество. Пиесата има една остра тема – темата за нашата отговорност, темата за нашето доверие към човекът, когото познаваме, темата за хуманизма в нашите отношения. И в този си вид тя е едно гражданско послание в съвременния зрител. Тя е написана в една по-сложна форма. Мисля, че дава възможностите за актьорски изпълнения – роли, които могат да се изпълнят на много високо равнище. И поради това литературното бюро прие пиесата.

Мисля, че трябва да кажа, че пиесата беше написана за техния театър. Тя носеше един по-абстрактен характер в първия си вариант. Абстрактен в смисъл, че действието, което се развива от обвинението на един човек не беше изяснено от какъв характер е това обвинение. Авторът това го поправи и в този си вид я внася в Художествения съвет. Ние смятаме, че тя ще предизвика жив интерес у публиката и е достойна за Народния театър.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Тук всеки от Режисьорския съвет ще има възможност да си каже мнението.

Искам още веднъж да обърна внимание, че въпросът с режисьора не е решен. Режисьорът ще бъде търсен след това, ние сега се занимаваме с пиесата.

Кой иска думата?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ

Имам предложение. Нека останалите членове на Литературното бюро да кажат някои мисли, за да се ориентираме.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Съгласен съм. Константин Илиев.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

Аз разбира се познавам първият вариант на пиесата. Тя беше обсъждана както в Литературното бюро, така и с режисьорите и тогава бяхме на приблизително единно становище, че един основен проблем се реши да се види за какво все пак този човек ще бъде съден. Човекът, когото една негова близка, примерно жена отказва да го защити. Защото възникваше въпросът, че на всяка цена само защото някой ти е другар, трябва да се обявиш за него.

Авторът направи едно допълнение. Мисля, че точно там също би могло още малко да бъде по-кратко. Това нещо според мен отпадна като съображение.

Тази пиеса си носи характерните белези на творчеството

на Кольо Георгиев. При него никога структурата не е така ясно, категорично определена. Той е човек, който дълго време се е занимавал с белетристика. Въпреки това в пиесите му винаги има конфликт. Винаги диалогът, който тече в тях е диалог, който от сцената звучи.

Ценното според мен в тази пиеса, е че се показват едни коренно срещуположни позиции, един човек, който няма нищо общо с този който е на подсъдимата скамейка, тръгва да го защитава и просто е възмутен от това, че един негов близък човек не си помръдва пръста за него. Мисля, че още малко би могло да бъде ясно тази Геновева от какво се страхува. Тя явно се страхува, нотук нещата трябва да бъдат по-категорични за да бъде ярко. Защото всички сме били в такава ситуация, когато все пак е по-добре да си замълчиш – не вършиш престъпление, но... замълчал си. Една позиция много удобна и много често срещана, нещо твърде характерно за нашето съвремие.

Заедно с това присъствува и реалистично разказаная, този разказ за миналото. Това минало, в което – разказът на главния герой за тясната им работа, във финала. Сега, всички знаете, че възниква въпросът това истина ли е, не е ли истина, какво е, що е? Мисля, че именно това може да се намери, просто театрален ход. Защо го разказва, как го разказва – примерно един разговор с Младен Младенов, той предложи нещо, което според мен е интересно.

Пак повтарям пиесата не е без слабости. Аз смятам, че в нея има условно нещо, което е стойностно. И това състояние в което нашият театър не е правил българска пиеса, смятам, че напълно основателно може да бъде включена пиесата за камерна сцена.

ПЕЛИН ПЕЛИНОВ

Аз очаквах от две заседания по обсъждането на тази пиеса – един път в Литературното бюро, където говорих по-подробно и после, когато пред Дирекционния съвет, когато Люцканов направи едно генерално възражение по изясняването на основния конфликт. Това толкова не ме смущава, че в началото преди Люцканов да обърне внимание на този въпрос за изясняване естеството на вината на този герой. Но след това, в този вид, в който е поправена пиесата аз приемам това нещо. Без да смятам, че е станала по-добра, тя поне е станала по-защитима. Пиесата не е върха в творчеството на Кольо Георгиев, но това пък е една интересна съвременна пиеса, с интересни образи, с жив език, динамично действие. Имам някои дребни бележки по второстепенните неща, но тъй като аз ще бъда драматург на тази постановка (идва ми редът) сигурно ще ги кажа на режисьора, когато обсъждаме.

Аз приемам пиесата и смятам, че тя има място в нашия репертоар.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА

Аз съм от хората в Литературното бюро, които харесват това произведение на Кольо Георгиев. И считам, че спектакълът е роден по тази драматургична основа да има устремителен и много голям контакт със зрителната зала. Пиесата е в една убедителна за мене, и интересна, изразителна мога да кажа за мене художествена форма. Поставя един проблем, с който нашето общество общо взето трябва да го решава и да се занимава. Това е запазването на човечността и възможността да не се автоматизираме в хода

на битието си като специалисти, професионалисти обсъждайки всяко ново разрешение.

Това, което мен ме занимава и е отрицателно за мене в художествената тъкан на произведението, е че един човек на изкуството, какъвто е героя на Кольо Георгиев - Ицко, снеговите четири закона. Пиесата наистина е писана за Ицко Финци във варианта, който е работен в театъра, това е почистено. Общо взето става въпрос за човека на изкуството, който влиза в живота с намерението и желанието да обърне очите ни към самите нас - това е неговата мисия в срещата и конфликта с Геновева Сербезова. Той си служи с едни малко странни, чудни на пръв поглед средства. Средствата на самото изкуство. И да ни накара да се спрем и да обмислим постъпката си по отношение на друг човек.

В това отношение мен ми се струва, че е привлекателно в пиесата и това приплъзване на жанра от по-антрактивните му и комедиини ситуации към една драматична интунация във финала. Нещо, което дава възможност за едно интересно разчитане на сцената на това произведение. Смятам, че срещата с Кольо Георгиев в нашия театър е нещо, което ще ни обогати взаимно.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ

Аз искам преди това да изкажа нещо като възглед във връзка с българската драматургия и във връзка поне в моите понятия се ража българската драматургия. Затова, защото се поставя този въпрос и затова защото българската драматургия е явно в не добро положение и това става в един Национален театър, който е призван да открива конфликти в нашия живот и след това да ги въплъщава или ги създава в национални характери. Това, което са

правили Гьоте, Страшимиров.

Според мен причините за да няма сега голяма драматургия са две.

Първо, в общия обществен климат, в който до скоро не се разрешаваше, а сега вече като има преустройство се разрешава. Но не се откриваха истинските и големи наистина конфликти на нашия живот. Изкривяването на човешката душевност, конфликта със земята свързана с човека, собственическите избояли страсти на българина, ~~и борбата~~ ~~заявяването~~ ~~на~~ ~~голяма~~ ~~част~~ ~~от~~ ~~нашето~~ ~~общество~~ и редица истински конфликти на нашия живот. Това е едната, голямата причина.

Втората причина е в цялостната – не в Народния театър, а цялостната неправилна политика на българския театър към българския писател. Банчо Банов режисьорски застава зад една теза, за която аз трябва да съм пълен идиот за да не я приема, че трябва да се радваме на всяко българско произведение. Че нали в основата на театъра е литературата. Всички тези мизансцени, които ги правим, осветление са вторичните моменти. В основата са човешкият характер и словото. Това е истинският, големият театър през вековете. А дали ще има много практикабли или малко практикабли – това... вятър и облаци. Затова е словото и т.н. И винаги си спомням едно писмо на станиславски, чието съдържание е следното: "Приличайти съветските писатели в театъра. Те трябва да живеят в театъра. Канете ги на вечеринки, на именни дни, на постановки, на обсъждания. Да участвуват в интимния живот на театъра. Да живеят вътре, да се запалят".

Такова неща няма. Българските театри и българските писатели са поставени във формални, бюрократични взаимоотношения. Написах пиесата – нати я! Не ми харесва пиесата ти – нати я! Те не са вътре в кашата, това не е техния живот. Ще кажете няма добри драматурзи. Те се създават, така както се създава всяка творческа личност. А тя се създава в процеса на работата. Да се вижда кой може и кой не може. А имена, които могат да бъдат създавани да се трансформира тяхната творческа енергия, техния свят в сферата на театъра, вероятно съществува.

И от тук нататък следват производни моменти. Вземете съветската драматургия и съветския театър в момента. Няма щогоде добро белетристично произведение, което да не е преведено на езика на театъра. Вземете програмата, аз имам такава програма. От 32 театъра с малките сцени 2/3 е съветска драматургия и 2/3 е белетристика, преведена на езика на театъра.

Според мен, това са причините. И затова театрите – не Народният театър, не говоря за Народния театър, но той трябва да бъде водещ и той трябва да даде пример за това. Затова взаимоотношенията са поставени така – еди кой си е написал една камерна пиеса, обезателно я дава първо в Народния театър. Вчера ме среща един писател, който никога не е писал пиеси и казва: "Пиша една пиеса, само в Народния театър, Стефан да изиграе"! Какво е това самочувствие, как може така – само в Народния театър.

Във връзка с пиесата на Кольо Георгиев.

Аз не отричам пиесата на Кольо Георгиев, но имам ред бележки. Първо съм съгласен с Пенчо Линов, че това не е най-сериозното произведение на Кольо Георгиев. Редица писатели вече им свършиха живите впечатления от живота, бъркането в собствения жи-

вот и впечатления са там. Умозаклучение, умосътворение, умостройка от кабинета на осми или десети етаж. Това е причината. Умен, талантлив и можещ човек. Но не случайно липсата на тези живи впечатления вече докара на практика една пиеса с тези умозаклучения и от там нататък мобилизира словесните си богатства и речника си за да я напише. И не случайно в пиесата преобладава словоизлиянието. И аз просто задавам въпроса. Защо пък този Ицко трябва да ѝ говори един тон приказки, за да каже нещо просто. Има словоизлияние, което вече се превръща в нетеатралност. Той се превръща в театрална атрактивност, толкова повече, че има един прост пожарникар и т.н. за да има атрактивност. Но това е словоизлияние и умозаклучение. Това е първото ми възражение.

Второто ми възражение е това, от което драматурзите така бегло се изнизаха от тезата. Кольо Георгиев ни кара да отидем до низостта на един човек, който е подсъден и да повярваме, че той е невинен, защото сега си оставал човек. Добре де, но това е теза. Той е подсъден. Както и да се обяснява литературно, това е така. Вярвам аз, че Марин Янев понеже го познавам той не може да открадне и не може да извърши престъпление и не може да бъде един такъв. ~~Еми~~ тогава не бива да бъде подсъден. Това значи, че той въобще не бива да стига до там. Тук въпросът е малко по-сложен. Литературната стройка не е доказана в действие. И от тука произтича третото ми възражение. за което сега стана дума в режисьорския съвет. Този човек трябва да е 72-3-4 годишен, защото той е бил тогава в съпротивата и еди какъв си. Банчо каза - не, това е в света на идеите. Той е млад. Ако е млад, значи това е умознавателно - театър в театъра. Аз не разбирам

това как може да се разбере и да се играе, освен ако режисьорът и драматурга измислят някакъв своеобразен ход.

При тези генерални мои възражения, направени от уважение към драматурга Кольо Георгиев, който е способен, умен и творчески човек аз мисля, че пиесата ако се постави тя ще забавлява публиката, но като съдържание така малко...

ТАНЯ МАСАЛТИНОВА

И аз я прочетох на един дъх. Малко ме очудва, че Вие разглеждате пиесата от позицията на една реалистична пиеса. Това е една абстрактна пиеса. Това е една съвременна драматургия, каквито има много. Това са символи. Ето например тази Геновева - тя разбира се за да възглавява едно учреждение, това е една жена най-много да е 45 годишна, примерно. Този човек, за който Вие казахте, разбира се, че това не е съвсем реална личност. Това е интервенцията на една съвест, която призовава едно поколение в друго поколение. Пиесата е много интересна. Тя по един много хитър начин поставя едни доста остри проблеми. Спомнете си как нашата публика не разбираше "Борци" и много малко хора я възприемаха, въпреки че там беше много понятен смисъл, на насилието, на тримата полковници, които бяха мошеници. Но тук обаче в една форма Люцканов има право - как нашата публика ще разбере тези неща. Защото абсолютно неправилно е да искаме от тази пиеса някакъв реалистичен сюжет. Тука вероятно трябва някакъв много особен режисьорски ход, умен, защото трябва да Ви кажа, че наистина за един среден зрител пиесата няма да я разбере. Но това фактически е съвсем друго нещо, това е една кореспонденция между поколенията - къде са отишли ед-

ните, къде са били другите. И този Ицко е една съвест, която ги обединява. Това е диалог със съвремието. Аз така мисля.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ

Аз имам един въпрос. Някои от нашите режисьори харесват ли пиесата на Кольо Георгиев?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

В момента от нашите режисьори никой не е изявил желание.

АСЕН ШОПОВ

Извинявам се, това не е точен отговор на въпроса.

АСЕН МИЛАНОВ

Но ти не си казал, че искаш да я правиш. Когато става дума за българската драматургия, за тези хубавите думи, които казва Люцканов що се отнася до общо до театъра, а особено за нашия театър, става дума конкретно за нашия театър. И тука проблема от година на година става съвсем конкретен. Българска драматургия ще има само когато те се свържат с театъра и всеки автор да е свързан с режисьорите в театъра. Неможе такава сложна изява на един наш автор да не е свързана с режисьорския състав, или изобщо с нашия театър. И сега да кажем, че въпроса с режисьора не е ясен. Тогава тази пиеса не е на нашия театър. Тогава ще бъде нещо друго. Както например аз не съм съгласен ако Константин Илиев трябва наистина да си поставя пиесите да търсите отвън режисьор. Не може, трябва да се поставят сериозно положението. Трябва да се стигне до

момента да се ангажират режисьорите в нашия театър за българската пиеса и то конкретно. Люцканов казва не я харесвам, Младен Киселов за "Ябълката" онзи път каза също, че не я харесва - нямам нищо против. Аз смятам, че той греши. Аз смятам, че само той можеше да намери вариант на истинския сценичен вариант. А тука също има сценичен вариант. Аз мога да Ви кажа, че това е една от модерните пиеси или да кажем диалози защото пак ми бие на монолог в тази пиеса. И е така - това е един монолог със сложности, т.е. съвсем по модернистичен начин търсеният от Кольо Георгиев със всичката му сила до колкото от осмия етаж, но и на 12 да го кажа е все тази. Въпросът е , че е намерил нещо, искал е нещо да направи. Но известна помощ може да има само ако е свързан с режисьори от нашия театър, т.е. с тези хора, които още ще пороботят за сценичния вариант. Трябва да се конкретизират тези неща. Той общо говори, че е бил осъден. Не е лошо да се каже, че този политзатворник е осъден за нещо, което явно значи, че този човек е в такава степен високопрогресивен, че такъв именно само може да застане на правилната позиция. А другите, поради това че така било или инак било и се отказват от свидетелстване. Това трябва да бъде толкова ясно, че да не се доказва. Значи му трябва още малко, който работи с него за да покаже това, ако е въпрос на фабулата.

Има и нещо друго. За това, за което говорихме, че тя е модернистична. Не става дума, че това е млад човек. Но вижте, той е актьор. Твърде е възможно това да е една форма, художествена и да кажем само с режисьор може да става - това е сценичен вариант. А ще влезе един и ще ни заангажира със всичките злободейния, за които говори Люцканов, които отначало може да се случат малко

повече, да кажем той бил мислел, или скал, много обичал да измисля дори, да не е безинтересно, т.е. не че това ще бъде хумористично. Невярвам тук някой много да се смее, но виртоозност ще трябва да се получи. А и това ми е целта, но без режисьор, без нещо с което да се получи сценичния вариант, да се види, че това е монолог, че е голяма виртоозна реч – това ако не стане няма за какво да говорим. Фабулата – просто ще го доизмислим. А що се отнася – моля Ви се всички пиеси са такива, нищо ново няма в това. Има по-нова сила. Бие се по бюрократизма. Всички тези неща трябва да се открият, да се направи, а не само да се цитира диалога, както се цитираше в "Ябълката". Да се открие какво да се играе. Така и тука – това е един образ, другото е всичко помощ. И това ще бъде много интересно, ако някой е свързан с тази работа. Трябва някой сериозно да работи по поставянето на пиесата. Трябва някой от нашите режисьори да се заеме. И прав е този човек, който е казал, че само в Народния театър ще я даде пиесата си – ами само тук може да стане тази пиеса.

ВЕЛКО КЪНЕВ

Аз смятам, че всеки от нас за да защити тази пиеса трябва да употреби доста вътрешно усилие за да я защити. Или трябва да скрие нещо от собственото си искрено и откровенно мнение, за да каже, че тази пиеса е много хубава и че би трябвало да се спривим.

Аз много трудно прочетох пиесата, с голям зор мога да призная. Това разбира се не е гаранция за това дали е хубава или

лоша, но съм свикнал веднъж като я прочета да се зарадвам на две-три места и да повярвам, че това може да стане. За мен това е нещо, което аз смятам, че ние продължаваме пак да изпитваме една основна слабост, че не сме там, където днес трябва да бъде театъра. Струва ми се, че надделяването на измислиците, на хватката, на структурата в този вид литература, която предлага Кольо Георгиев не е нещо, което може да ни хване, да ни вълнува днес, да ни накара по някакъв художествен начин да изразим нещо, което днес мислим. Моето впечатление, че днешният театър както Люцканов определи, с какви глобални теми се занимавали тези наши класици, е че много по-горе стоят конфликтите в днешния ден и никаква художественост не би била полезна за българския театър. В този смисъл мен ми е по-интересно да прочета една статия в "Литературен фронт" за дали се карат Хайтов и Жельо Желев, и Генчев, отколкото да прочета тази пиеса на Кольо Георгиев. И смятам, че онова би станало по-интересен театър, отколкото това, което четох. Говоря за момента. Струва ми се, че такъв вид драматургия и представена такава драматургия е също стъпка назад, отколкото това да сме днес, театърът да откликва на днешните интереси, на днешния импулс. Колкото и да се опитваме да казваме и големи истини, обаче по един художествен начин, казано в кавички художествен начин на построяването на драматургията. Това лично мен не ме удовлетворява.

Сега ще направя паралел между пиесата на Кольо Георгиев и Иван Радоев. Аз пиесата на Иван Радоев я прочетох на един дъх, заради наистина тази виртоозност на словото и начина да борави със словото Иван Радоев и този майсторлък да излезе с ирония и с

виц от цялата пиеса. Или ако не се играе това, поне да си го кажем. Там има някакво театрално майсторство, което би могло да заинтригува много повече зрителя, отколкото тази пиеса на Кольо Георгиев. Това, което Таня расъждава аз не вярвам, че би се намерил някой артист, който би искал да играе такива думи, които Таня употреби – просто това е невъзможно. Ние вместо да бягаме от тези фрази и фразеологии ние се връщаме към абстрактни идеи, които трябва да представяме. Оставете това. Това е за студии. За мен не трябва да играем живият живот, който бърка насреца и ни залива, а ние бягаме в едни такива меки, художествени форми. Това за мен въобще не е отговор на времето.

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

Моето мнение е продиктувано преди всичко от избора на гледната точка на този текст, която гледна точка в известен смисъл се различава от досега изказалите, тъй като възприех пиесата като изцяло реалистично произведение. Аз смятам, че при Кольо Георгиев да търсим символи и идеи познавайки драматургическата техника на автора от досегашните му произведения е доста условно и нясно за мен начинание. Кольо е човек, поне във вика, в който аз го познавам като човека, като автор – дълбок реалист. Той е реалистично мислещ в най-добрия смисъл на думата и най-добрата му сила е в напишването на реалистични конфликти. Може би в тази история той прави опит да търси в нови пространства и да реализира нови неща от себе си в други области, които до сега не е пробвал, като театрална техника. Възможно е всичкото това, но аз се опитам да си представя ситуацията, която има да се изиграе

от гледна точка както казваме на чистия театър или на играта вътре. Защото в края на краищата най-интересното, драматургическото построение, най-абстрактната драматургическа конструкция трябва да има игрова основа. Разбираема за публиката игрова основа. Най-добър пример в това отношение ни дават класиците на абсурдния театър, които са свръх реалистични. Свръх реалистични като драматургическа техника. Ако наистина вземем Юнеско – най-добрите му неща, на Бегет най-добрите неща – това е доведена до абсурд реалистичност. Т.е. абсурдността на ежедневието, която е извлечена от една разбираема реалистична ситуация. Там разбираемо се разказва за абсурда на нашия живот, а не абсурдно да се изказва за абсурда. Това е важно условие в случая, Ако подходим към текста именно от гледна точка на реалистичния призив, който в края на краищата в последната страница се съдържа буквално в последните реплики, т.е. да бъдем добри един към друг, то смятам, че призива за доброта остава в текста и когато се връщам назад в пиесата и опитам да го открия в играта, в действието протичащо между героите то аз опирам до нещо, което за мене е много убедително. И за себе си съм го формулирал не в образа на Ицко, а в образа на Геновева, която според мен е предмет на авторово изследване. А Ицко е някаква сила, която би трябвало да се ~~ме~~ намеси и да предизвика интереса и на публиката, и на актьорите към явлението Геновева. Ако е така, то явлението Геновева, ако то е в центъра на вниманието (поне ~~жж~~ аз така си го представям, прочитайки пиесата), за мен възниква основен един въпрос. Призива за доброта, с който накрая се обръща Ицко към

залата се оказва на сцената реализиран в променената пред очите му Геновева. И тук е големия ми въпрос - Промяната у Геновева се оказва възможна, само когато се напомни, т.е. толкова леко става тази промяна, че е достатъчно да ѝ напомниш за нейната младост и това става като с магическа пръчка. Пред нас е пиеса, в която става промяна на носителя на всички пороци - бюрократични и всякакви други в днешното време, това става видимо. На тези хора им е нужно прегръщайки ги нежно, меко, спокойно да им напомним тяхното великолепно минало, чудесната им младост и те ще се променят

АСЕН МИЛАНОВ

Добре, но тя казва, че няма такова нещо. Защо четете наопаки?

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

Как казва "няма"?

АСЕН МИЛАНОВ

Еми няма, да же признава. Четете текста...

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

Дайте текста да видим. /чете/

"- Незная такава песен".

- "Чудесно, сега ще ти я припомня".

Четем еднакво, защото се оказва, че едни и същи неща в сюжета ни правят впечатление.

За какво става дума. В сюжета тя е запяла. И точно запявайки започва преобразяването. И от пълния конфликт се стига до единство на двамата герои на финала с призива изказан вече от името на всички присъстващи в конфликта към зрителната зала да бъдем добри. За мен има един основен въпрос и той се съдържа в тази Геновева, която се оказва способна на замисляне, разчувстване. Оставям на страни въпросителните е ли?, или не е ли? - тя или той. Т.е. онова, което на някой харесва като загадъчност и странност на драматургическата форма на други харесва, понеже е реалистична. Това е отделен въпрос. За мен проблемът е в това - кой днес от развилнялите се бюрократи е способен на подобна промяна? Извинявайте, не вярвам в това - казвам своето мнение. В нито един от бюрократическите кабинети, в които Вие ще влезете, Вие няма да постигнете подобна промяна ако ще не да сте Ицко, а да сте починалия Сенко, който може да направи от всичко, всичко - От вкоренилия се чак до обратната страна на земята съвременен български бюрократ, Вие нищо няма да извлечете. Поне това е моето мнение. Този бюрократ трябва да бъде изтръгнат изкорени и заменен с друг човек. Промененият властник, към което призовава Кольо в тази пиеса е нещо, в което аз не вярвам. И това е за мен основният въпрос в драматургията. Форма, герои - всичко това е възможно да бъде променено в процеса на репетициите, разбира се, но това остава за мен неубедителен момент в драматургията. Кабинетни пиеси от този род се появяват в съветската драматургия една след друга. Това е една от съвременните схеми вече на преустройството - да посетим високия кабинет и да видим какво става там - вече това в театъра се

позволява. Добре, ние посещаваме нашият висок кабинет и там се оказва, че е променяема личността. Способно еда правим от хората хора, което се прави в "Театър, любов моя". Това е нещо, в което лично аз дълбоко се съмнявам.

Аз смятам, че целия проблем се състои именно в това, че Ицко, Геновева и подсъдимия са дадени предварително като хора обвързани здраво с едно минало от един и същ кръг, което прави проблема затворен, малък по точки. Задавам си следния въпрос - ако реши някои от нас да се намеси по някаква подобна съдебна ситуация, без да познава никого от случая, как би се развил? Не би ли се развил много по-драматично: ако този Ицко няма нищо общо с никого? Възможно ли е такъв човек примерно да влезе в такъв висок кабинет? Не е възможно.

За мен иматика някакви въпросителни, свързани с образа на Геновева преди всичко и от тука нататък всички проблеми около художествено, нехудожествено, абстрактно или реалистично са второстепенни. Може би е много скромно това, което казвам, но смятам, че Кольо познавайки го поне от нещата, които до тук е направил се интересува главно от нещата, които стават в душата на властващата Геновева, а не от провокатора Ицко. Той е опит за блестящо написване на една роля, която е еднозначна. Той с огромно количество текст прави едно и също два часа. А промяната, която трябва да стане е у Геновева - поне така е замислено или аз така го възприемам. Само че тази промяна за мен както е представена е неубедителна.

Това е моето мнение.

АСЕН ШОПОВ

В мен настъпва такъв сложен разговор, че понятията ми за нормално и ненормално в буквалния смисъл на думата се нарушават. Защото ми се струва, че по усложнения аналитичен път, по който разглеждаме пиесата едва ли не с доказателства тука с хора дали четеме или нечетеме точно пиесата ме връща към необходимостта да се занимаваме пак с четене на пиесата за да дойдем до простия момент, харесва ли ни или не ни харесва тази пиеса за включване в репертоара на театъра за работа. И ако е верно това, че не е нужно и никаква такава пледоария за българската драма и българския писател от гледна точка на факта, че наистина няма да се намери нито един, който да невъзприема позицията за необходимостта от отглеждането на българската драма в българския театър, респективно в Народния театър, то всяка пледоария на свой ред се превръща в доказване на желанието да се проведе "за" и "против" пиесата. Аз не влизах в разговори, в действие, които са предмет на вторичния момент от работата, на този който ще се занимава с пиесата за да превърне литературата като основа за работа в сценично произведение, което бихме могли да разглеждаме като съдържание на къде точно е тръгнал.

В този смисъл казвам, че се обърквам, защото човек е склонен с всичко да се съгласи. Най-трудно ми е да споря с Велко. Най-трудно ми е да оспоря усещането, което той има и за което претендира – законно право като прочета пиесата да имам усещането на това да имам активност към пиесата. И по-малко трудно ми е да споря в случая с Младен. Защото не ме интересува Младене

дали тази пластоутвърждаваща личност е способна на променяемост или не е способна на променяемост. Това не ме интересува. Но претенцията към нея да бъде променяема ме интересува. И това е цялата емоционална, действена, конфликтна на професионална основа с всичката недостатъчност на Кольо Георгиев като опит на драматургично майсторство, емоционално действено да ѝ внася тази интервенция в залата. Т.е. да се стреми да гради нейно произведение, което със съществуващата четвърта стена ще гледа на нещо, което ще стигне по един начин до нас, а да разруши тази четвърта стена и да влезе в пряк днешен диалог със зрителя. И онова усещане, че в пиесата има разговор със зрителната зала, има за какво да се говори във зрителната зала в случая, е единственото ценно и ми се струва единственото, което трябва да търсим като оценъчно. Защото всеки би могъл да доказва, до безкрайност правото си на изискване. Например правото си на сюжетен момент "за" и "против", вината или невината и т.н. Склонни сме даже да изискваме яснотата на сюжета до степен такава, че тя да определи идейната стойност на произведението, което във всички случаи може да се реализира над сюжетната основа.

Аз мисля, че Кольо Георгиев не е Иван Радоев и този, и онзи, и трети, и четвърти, но едно е факт, че е Кольо Георгиев в добрите си произведения и в не до там добрите си произведения. В пиесата всеки може да намери основание да я атакува, стига от определена позиция да тръгне с желанието да я оборва. И може да намери всичките основания да я защити, стига да тръгне от тази позиция и пак се определя от: какво усещане резонира в него, когато прочете пиесата?

С две думи аз мисля, че пиесата е основа за театрална игра, за която ставаше дума в пиесата е развълнуван разговор със зрителя. Какво ще се реализира е втори разговор; с всичките основания, които давам тука по повод репликите на Асен за кой в последна сметка ще се занимава с това произведение. Но когато сме стигнали до там да решаваме заглавие предложено на театъра от Кольо Георгиев смятам, че е коректно да развържем двата момента. Трябва да решиме съдбата на пиесата в относителен план. В относителен план тя е достойно произведение с всичките драматургически уязвимости. А нашите проблеми - реализаторските, ще станат втори дневен ред. Можем и да не стигнем до реализация ако смятаме, че нямаме потенциални възможности. Виждаш ли - няма никакво желание в театъра, никой да я прави...

АСЕН МИЛАНОВ

Не можем тогава да я приемем.

АСЕН ШОПОВ

Можем да не я приемем, можем да не я включим, можем да не реализираме постановката върху пиесата - аз просто не съм съгласен да реализирам произведението като негодно за Народния театър. Това просто не е истина от моя гледна точка.

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

След като разговорът се върти два часа около Геновева, която два часа е на сцената и не можем да не се въртим около нея и

Асен, казва че го интересува възможността да бъде провокирано властващата личност и толкова. То не е възможно да имаме два часа на сцената действащо лице, което е провокирано и отива на негова реакция, разкриваща го за зрителя да не настъпи. Ако това е така, то интересува ме просто в какво намир а той опора, в каква нейна реакция намира опора за да...

АСЕН ШОПОВ

Да, Младене. Не се наемам да влиза в този доказателствен разговор. Защото това е въпрос на анализ на пиесата и ненужен тук на тази маса. Това е въпрос на реализация. Това мога да ти го докажа с усещането за това, че пиесата е реализуема мога да го докажавам постановъчно. При същия риск да не го докажа и да се окажеш прав. Трябва да поставиш въпроса така, че математически доказано за всички, че това е...

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

Аз поставям въпросът, че ние днес сме изправени пред следния проблем. Каква идея нашият театър, чрез тази пиеса поставя на вниманието на зрителя? Ние говорим днес в сферата на съдържанието, не в сферата на реализацията на това съдържание.

АСЕН ШОПОВ

Чрез четвъртият закон на съответния твой герой, извинявам се аз пак твърдя, че не ме интересува променяема ли е или не е съответната личност. Първо - тя е персона, а ме интересува

активно присъстващо желание, т.е. култивирано чрез театъра у зрителя, в зрителната зала те претендират за променяемост. Останалото не е в сферата на моите нито възможности, нито права да се занимавам с това. И тук изчерпвам разговора.

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

Много е важно какъв човек е провокиращият. Защото ако той тръгва към явлението Геновева, без да се интересува то променяемо ли е или не, то ние рискуваме да направим от него теза, а не човек. За мен от голямо значение кой тръгва да променя Геновева. Защото до колкото разбирам целта е зрителната зала да е с този човек.

АСЕН ШОПОВ

Младене, значи Геновева отстъпи на втори план, на първи план изплува кой е човека. Този въпрос е пак на дневен ред на онзи съвет, на който ще приемем представлението и там може да има разговор. Дали към мене, или към Х или У отправен – с право и с основание. Но той също се явява плаващо тяло в пиесата, което изисква постановъчно доказателство. Ако сме убедени в идейния смисъл и заряд, достойнство на пиесата – идейният. Основната мисъл на произведението казах основното ѝ достойнство е: оня разговор, честен и достоен, който тя търси със зрителната зала. Действен анализ, който ти правиш в момента, аз не желая да влизам в разговор, защото той може да бъде разговор между нас двамата. Можеш да

влезеш в кабинета ми и да приказваме до утре, но той е твой действителен анализ. Упонието ми ще бъде мой действителен анализ.

МЛАДЕН КИСЕЛОВ

... Решението трябва да се вземе от ръководството на театъра. Аз само казвам нещата, обърнах внимание на нещата, в които не вярвам в този текст. И нещата в които вярвам. Толкоз.

АСЕН ШОПОВ

Аз не влизах в спор, а изкоментирах защо наистина ми е трудно да съчетая всичките много посоки.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ

А_з пак искам да задам въпрос към Асен Шопов. Той казва, че него го интересува преди всичко разговорът със зрителната зала. Какъв ще бъде този разговор?

АСЕН ШОПОВ

Такъв, какъвто предлага пиесата.

...

Режисьорът трябва да предложи ход.

АСЕН ШОПОВ

Това касае моментът на приетата пиеса.

...

Пиесата не може да се реализира без решение, нали?

АСЕН ШОПОВ

%
Такъв разговор въобще не е воден. За какво се обръщаш към мене? Разговаряме по "Четвъртият закон" на Кольо Георгиев.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Ние говорим за пиесата. Антония Каракостова иска да каже нещо.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА

Искам само ако правилно съм разбрала Младен Киселов – това е реприка по-скоро. Той се тревожи от нещо, което все пак трябва да изясним днеска на този разговор. Той се тревожи, че е неубедително един бюрократ на пост, с някаква власт да бъде преобърнат. И тука аз съм съвсем съгласна с него. Нямащо да обръщаме бюрократа – бюрократът си е бюрократ. Само че в една бюрократична система на държавата има различни инстанции и аз не твърдя, че всяка личност заемаща определен пост – било Фучеджиев или Стоян Михайлов – това е нещото, което е бюрократа. Този човек обаче, когато заема този пост и се създава една инерция на годините твърде вероятно е в определен момент инерцията да го бюрократизира като нравствен симулант, като механизъм, като опитност, като рутина. Тогава интервенцията на човека, който е в център на вниманието на Кольо Георгиев не е ли нещото, което ни задължава всички нас да направим интервенцията заради творецът, който стои насреща? Заради личността, която стои насреща? Аз не мога да зачеркна всеки ръководител на тази държава или какъвто и да е пост. И да не вярвам във възможността на човешко възкресение. Много е страш-

НО ТОВА.

Искам да върна нещата към житейската логика, от която все пак тръгваме за да доведе до абсурд нещото, че не можем да обърнем човека.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ

Много неща се казаха, но аз ще кажа две-три думи, за да не се помисли, че се измъквам с мълчание.

В режисьорския съвет за се изказах доста категорично. Когато пиесата ми беше дадена втори път, върната за поправка, лично аз не намерих големи промени в този вариант. Поне не ги схванах. За мене тя е факт такава, каквато беше и преди препоръките. Тъй като въпросът опира до режисьорите, които трябва да поставят аз искрено трябва да Ви кажа, че нямам отношение към самия текст. Искрено го казвам това нещо, макар че високо ценя (не демагогски го казвам) Кольо Георгиев освен добър драматург, той е един много забавен разказвач. Тука пиесата не мога да я приема нито като реалистична, нито като модернистична. Пиесата е монологична – един монолог огромен, в който монолог 25 или 30 страници – всичкото останало е завъртяно в някаква виртуозност, заради самата като чели виртуозност. Никак не е малък въпросът за Геновева – как човек наистина се променя? Как? За какво? Аз не мога да я разбера. Тя само мълчи, нито позиции има, нито... Това не мога да разбера. В момента просто нямам отношение. Но тъй като не виждам разлика в поправката, не виждам какво от поправката мога да коментирам.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ

Странна работа сме ние. Един път нечух възражение (явно са големи писачи тези господа на запад), толкова дълго време да обсъждаме някоя драматургия, която после се оказва, че не е чак толкова сложна при адаптацията. Фактът, че Народния театър две-три години не се докосва до българско заглавие, поради липса на такова - появи се по едно време "Прозорецът" на нашия драматург, отиде "Прозорецът" някъде, очаквайки, че той трябва да даде нова истинска драматургия. Нашият театър не е получавал пиеса (поне в осемте години, откогато съм в този театър) нито от Иван Радоев, нито от Кольо Георгиев. Може би за това, че те си имаха театър, а може би за това, че нещо у тях се е пречушило, станало е с по-друг поглед и те се обръщат към нашия театър. Не към Сатиричния, не към "Сълза и смях", а именно към нашия театър. И в едно време, в което действително три години само драматизации правим и бяхме принудени да ги правим, защото нямаше българска пиеса, която да ни удовлетвори. Неудовлетворено приемахме и драматизацията на "Кондарев" и на "Конете" и на "Под игото" и т.н.

С триста зора, е много съображения, доста деликатни по ред други причини беше приета пиесата на Петър Анастасов, която будеше много съмнения. Съмнения и след показа ѝ. И в един момент се оказа, че това е едно представление от най-гледаните в момента.

Със всичко мога да се съглася в несъвършенствата. Не съм с качества на режисьор за да мога да разтълкувам едно произведение. Но че в тази пиеса на Кольо Георгиев има много хляб за артиста, никой не може да ме убеди, че няма такъв. И че няма съвременна те-

ма – извинявайте, ако си погледнеме това, което сме направили за година и половина, мисля че това е заглавието, което най-много има нещо, което би малко или много заинтересувало сегашният зрител. Да бъдем добри! Не е само това да бъдем добри. Най-лесното е един човек да го отрежат от някъде, той да не е плавен в своите пагони и власт и да го забравим масово. Това не става само в някои други среди – по-високи и по-ниски. Тука има един принципен въпрос, който дали ще промениш ти бюрократа или няма да го промениш – никой не се е променил за тия две години, макар тия страшни, силни писания на съветските журналисти. И от няколкото критични статии, които излезнаха в Литературно бюро на наши именити хора-автори, творчески личности. И да кажем да, ето те се промениха. Кои са те? Но тази тема трябва да съществува. И именно сцената е тази която трябва да го развие и да влезе в залата.

Не искам да сравнявам, но кагото се разбра – всички са казвали, че ще правим пиеса за 70-годишнината и всички бяха очудени за какво се хвана Красимир Спасов, да прави пиеса, която е много трудна за реализиране. Намери ѝ начина, за да бъде най-актуалното представление, поне в София. Говоря за "Диктатура на съвестта" Така че това, че един автор, но той не живял тука – е да де, но аз мисля, че голяма част от нас достатъчно много са имали контакти с този човек, поне като директор толкова години на един театър, който ни е приемал, когато сме ходили да гледаме представленията на този театър и имаш поглед върху него. В един момент, този човек, който явно е отстранен от играта на театъра той подава тука пиесата. И може би тази пиеса ще доведе другата, която може да бъ-

де дай боже връх. Като се гледа пък не сме всичките върхове.

За това ми се струва, че първо като съвременно звучение пиесата съществува – не знам кой как я чете. Съществува. Убеден съм, че това ще създаде голям интерес за литературата. Хората искат да си го чуят това. За това, че емоционално тук ти можеш да го накараш да ти даде и апартамент. Защото тя е навсякъде – т.3, алинея 5 – той не трябва да има жилище, трябва да има еди кой си жилище. Само че това е неговия субективен фактор, а не обективното, което си мислиме ние.

И второто, е че сега е момента, радостното е, че в момента четири автора – нивото на съвременната драматургия, може да е прав, може да е плюс – че ние не живеем ден за ден бе другари. Ъми че този човек, ще получи някакъв устрем, и следващия път да не се казва Ицко, а да се казва Наум Шопов, грубо казано.

Искам да Ви кажа, че Стефан Цанев – човек, който първи дотича с пиесата си тук, че Стефан Цанев може да се играе в момента на всякъде. Или Иван Радоев, защото става вече стар – дайте да му направим една пиеса във Вашия театър да стане славен. Не е това. Но в момента тези автори идват при нас.

Най-важният аргумент, който тук повечето от другарите вказаха, освен основни моменти е тази пиеса ние ще я приемем да речем и да не остане и от тук-нататък да има търсене. И сега, веднага се поставя другият въпрос. Люцканов не приема пиесата в този вид. Ънчо Халачев откровенно си каза. Младен има своите смущения. Асен е за пиесата, но той трябва да излезе с друга пиеса. И да не спре цялата работа до тука. Защото ако мислим, че ще фойде да ни я направи Питер Бруг, защото е много сложна пиесата и на това не мога

да вярвам. И неznam, това е един много сериозен момент — как ще бъде разчетена пиесата, от този който ще я поеме. Аз не съм убеден че трябва да е само от големите имена на българския театър, които са дванадесет за да сме сигурни, че пиесата ще стане. Разбира се не съм съгласен и с обратното, че всеки би могъл да я направи.

Но когато ставаше обсъждането на тази пиеса, най-първото преди пет месеца (ще ме извинят другарите режисьори), единственият аргумент на всички беше да се изясни този политически ли е, икономически или стопански е подсъден. Това бяха аргументите. Може би закъснението на обсъждането, ето това обсъждане, трябваше да бъде най-идеалният вариант, ако желаеха пиесата да намери път.

МАРИН ЯНЕВ

С особен интерес прочетох пиесата, тъй като аз участвах в нейната реализация в "Сълза и смях". Спомням си първите впечатления, когато прочетох "Четвърта, пета степен по скалата на Рихтер". Тя носеше същите драматургически несъвършенства, които тук личат явно дори при пръв прочит. И въпреки това, усещането ми за шанс този материал да се превърне в един повод за едно представление стои дълбоко в мен. Независимо от сериозната защита на един поглед, от страна на Младен, който е убедителен и това възращение, което каза Люцканов. Но същевременно аз слушах внимателно и Асен и това ми дава повод категорично да мисля, че пиесата е една възможност, независимо от това, кой ще я постави като сценичен еквивалент и ще се реализира на базата на този текст. Младен ми предложи един вариант на едно решение в центъра да бъде поставена въпросната бюрократка или бивш началник. Аз лично мисля, че това би

могло и да не е така. Мисля, че дори нейните несъвършенства около това дали е стопанско престъпление, не е ли — в случая може да се превърне в качествено в зависимост от това, какъв е ъгълът, от който един режисьор би поставил това произведение. Сериозно се дразнех четейки словесната еквилибристика на главния герой. В съда започнах да си мисля, че може би това е някакъв ход, който на пръв поглед не се чете. Това, че този началник приема този нагъл посетител ми се виждаше безкрайно невероятно, че той още на входа може да му затвори вратата и да го изгони. В продължение на дванадесет страници тя търпеливо стои и го изчаква. Явно, че дълбоко в нейната съвест има нещо, но не знам какво. И аз не знам дали в едно решение това трябва да бъде подплатено и трябва да бъде категорично защитено като реалност, или в друго решение въобще това няма да има никакво значение. Мисля, че в този смисъл драматургията дава широки възможности натълкуване.

И пак се връщам на първата си мисъл, че тя е един повод за диалог със съвременния зрител. Това е мое усещане.

МИХАИЛ ПЕТРОВ

Аз няма да правя голямо изказване, тъй като доста неща вече се говориха и за съжаление има опасност без да искам да се повтори с някой от казаните вече неща. Това, което говори Стефан до известна степен ме провокира да взема думата и да кажа две-три думи. В два аспекта искам да говоря, макар и в рамките на две минути.

Единият е при този дефицитен артикул съвременна българска драматургия ми се струва, че съществува един чисто морално етичен

момент, за който Стефан говори и няма да го доразвивам.

Другото е това, че аз лично като усещане не мога да застана зад пиесата. Т.е. до голяма степен бих казал това, за което Велко в началото говори, че аз нямам интерес към тази пиеса. Примерно, съвсем условно казано – ако трябва да се играе вътре в тази пиеса, на мен това не ми е интересно. Аз съм убеден, че тя е повече литература, отколкото чиста драматургия. Ето например Асен толкова яростно застава зад драматургията в този ѝ вид, в който сега тя е предложена на театъра. Струва ми се, че след като има един толкова стабилен защитник тази пиеса, би могло да се помисли дали наистина да не се направи. Друг е въпроса дали той ще реализира представлението или някой друг. Това в крайна сметка го решава ръководството на театъра. Но явно е, че има диалог. Аз смятах, че пиесата тотално няма да се хареса, но това е моето усещане. Може би съм бил краен, може и да не съм прав. Но доста хора застават в защита на пиесата, възможно е пък тези, които не я приемат безусловно да грешиме или да не сме усетили нещо, което вече в процеса на работата би могло да се промени в полза на пиесата. Във всеки случай във втората половина на пиесата ужасно много тежи, ако трябва конкретно да се говори. Тази литература просто те смазва, да ѝ оставим това, че Велко каза, че престава да бъде интересна. Смазва те с толкова много думи, жестоко много думи, което ме кара да мисля, че езикът ѝ е далеч повече литературен, отколкото драматургичен. Но да кажем това е една слабост, която в процеса на работа ако ѝ се отдели повече време и има човек, който да се занимае с това би могло да стане.

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ

Слушах много внимателно всички, които се изказаха. Беше ми много интересно, това, което казаха и режисьорите и останалите колеги.

Първото ми впечатление беше, че аз за първи път прочетох пиесата много сложно – връщах се, препрочитах, питах се, задавах си въпроси и четенето ми беше много трудно. Така има много въпросителни и неясноти. При втория прочит мисля, че нещата вместо да се избистрят те се заплитаха. Измъчваше ме главно неяснотата. Не идейната яснота, а художествена неяснота ако мога така да се изразя. Струва ми се, че това е пиеса-монолог на един единствен човек. Всички останали герои въобще ги няма, не съществуват. И мисля, че тук това е основна драматургична грешка в самия автор. Или трябва да се изчистят тези образи и да остане само бюрократа Ицко, или останалите да подпомогнат с поведението си, с мислите си, с намесата си в действието тези главно действащи лица. Иначе за него те увисват.

И за да не се простирам повече след всяко онова, което чух моето пожелание пиесата да получи реализация при положение, че се намери режисьор, който да езлезе с една много ясна концепция и да я изложи пред Художествения съвет да я чуе Художествения съвет. Във същото време нека да се даде и протокола на Кольо Георгиев да го прочете. Може би от всички забележки, които са направени тук той ще извлече някаква поука и ще внесе някаква яснота. Аз познавам творчеството на Кольо Георгиев почти на всички пиеси, Свидетел съм на реализацията на някои от тях. Мисля, че за Кольо Георгиев това е първият опит драматургията да бъде по-абстрактна. Мисля, че това за него е един експеримент, опит в творчеството и мисля, че в това от-

ношение той добре се е защитил.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ

Аз искам да направя едно конкретно предложение. Тъй като търсенето на режисьори из София, из страната ще бъде свързано с твърде много рискове за театъра, със съобразяване на театъра кога ще е свободен, кога няма да е свободен и т.н. Мисля, че по-малко време ще загубим ако направим така програмата за следващите си постановки, че дадем възможност на Асен Шопов, който е защитник и харесва пиесата да приключи работата си в едната българска пиеса и да поеме постановката на тази пиеса. Всичко останало ще бъде излишни експерименти и късане на нерви за театъра.

Това е предложението ми, което исках да направя.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕЛЖИЕВ

Има ли някакви други съображения? Няма.

Другари,

Благодаря на всички. Всички взеха отношение, което е Знаменателно. Казах, че партийния Усекретар се изказа мъдро. Струва ми се, че одева в Режисьорската колегия той беше на по-друго становище. Но тука неговото изказване беше много солидно.

Противоречиви изказвания. Всички, даже в едни и същи изказвания едно се харесва, друго не се харесва - това е нормално. Аз съм доволен, че всички тука казаха без никакви скрупули това, което мислят от най-положителното до най-отрицателното. И това трябва да бъде атмосферата, в която Художествения Усъвет да решава

въпросите за репертоара на театъра.

Ние направихме на Петър Анастасов втората пиеса "Голям, колкото малка ямълка". Спомняте си колко много колебания имаше. Разбира се, това не искам да го изтъквам като гаранция, че и тука има колебания, но ще стане. Не е необходимо да казвам, че аз съм доволен и можем да бъдем доволни, че това е едно представление, което ~~е~~ ^{има} голям успех. Нещата са все пак - българска пиеса, нашите зрители са зажаднели за това и ги интересува това, от какви проблеми се вълнуват българските драматурзи.

Имаме пиеса на Иван Радоев, която след две седмици ще обсъждаме. Имаме пиеса на Кольо Георгиев, която е за камерна сцена и която сега обсъждаме. На Стефан Цанев имаме пиеса, за която има решение. Т.е. нашият театър от голямото нямаме, все пак с усилията ~~та~~ ^{тука} на всички, с ~~едно~~ ^{внимание} общо убеждение, че ние трябва да обрнем по-голям ~~внимание~~ ^{на българската драматургия}, можем да регистрираме един актив в добрия смисъл на думата в защита на нашата драматургия. Знаете, че времето отсява кое какво е било и т.н., но никогата не е било ~~едно~~ ^{нещо} ~~та~~ ^{любво}, което да ~~остава~~ ^{не е} ~~оста~~ ^{нало}.

Аз четох два пъти пиесата, тука ~~а~~ ^р слушах внимателно и за мен тази пиеса има интересна проблематика. Не се разговаря от днешните съображения, проблемите с които ние днес се занимаваме. Тя ^р ~~п~~осто съдържа една ~~проблематика~~ ^{проблематика} за позицията на човека във всяко време. Това не се отнася само за днес. Но ние имаме известни актуални моменти, доколкото ~~е~~ ^{се} намираме в ~~пре~~ ^{пре}ходно време, свързано с новия поглед върху някои ценности; върху някои морални проблеми в нашето обществено развитие. И от тази

гледна точка аз смятам, че тя притежава необходимия проблем, който да заинтересува зрителя.

На второ място, тя е написана според мен театрално. Вярно, че има и многословност, има и някои неща, които не са достатъчно добре изкусурени, но коя пиеса ги няма. ~~Ще~~ ^{Ще} ми бъде любопитно ~~на~~ следващото заседание, когато обсъждаме пиесата на Иван Радоев да чуя и много приятно ще ми бъде да чуя общо, единодушно одобрение, но се съмнявам в това. Но съм доволен, че ^{на} Петър Анастасов сме ~~ни~~ ^{се} правили ~~своя~~ пиеси, доволен съм, че Стефан Цанев стъпва на нашата сцена, че Иван Радоев дай боже, ~~да~~ ^{не} стъпи на нашата сцена - за първи път един от най-големите наши български драматурзи и Кольо Георгиев ~~за~~ е на път да стъпи на нашата сцена.

Искам да информирам Художествения съвет, което ще обсъдим допълнително с Режисьорския съвет, че пиесата няма да бъде дадена на човек само и само за да я направи на нашата сцена. След като смятам, че има основание в този разговор, който стана да приемем произведението, аз така смятам поне, че има основание, оттам-нататък ние трябва да се погрижим да бъде реализирана на ниво. За актьорския състав съмнения нямам. Важното е режисьора ^{се}. Ще ми позволите на мен като директор на театъра, отговарящ за тези неща, ^{на} ~~да~~ говоря с нашите режисьори, ще видим към кого да се обърнем, как да се обърнем и какво да предпочетем, за да можем да ~~пред~~ ^{продвижим} понататък този въпрос. В процеса на работа, особено на новите български пиеси знаете, че в ~~процеса~~ някои от тях се обръщат твърде много и даде това да бъде към по-~~хубавото~~ ^{хубавото}. Такова е моето желание.

Приключвам с този въпрос.

По втора точка има ли някой да постави нещо?

АСЕН МИЛАНОВ

Въпросът с "Тайната вечеря на Левски". По решение и разговори в съвета, имаше нужда от някакви поправки. Има ли такова нещо?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Да, те са направени. Тя ще започне след "Пер Гинт". На 18 и 19 февруари са двете премиери на "Пред залез слънце". Другарят Люцканов ще започне работа по-рано, за да може да подготви нещата за сцената. Между^У временно за около три дни ще бъде възстановена "Опит за летене". Другарят Младен Киселов на следващия Художествен съвет ще ни представи кандидата за изпълнител на ролята на Даскал Киро и "Пер Гинт" ще започне веднага след "Пред залез слънце", ~~за~~ такава е програмата. След това се предвижда вече "Тайната вечеря на Дякона Левски" и следващата ни програма^У при положение, че Художествения^У съвет приеме пиесата на Иван Радоев, ще се занимаваме с нея.

Други въпроси има ли? Да - Велко Кънев.

ВЕЛКО КЪНЕВ

Във връзка с това, с което Люцканов започна в началото - как да отглеждаме български писател, понеже имаме един жив писател тука, който пише и ние трябва да го отглеждаме сега. Искам да призова всички да се постареем да го отгледаме Константин Илиев

защото явно той не е отгледан още. До кога Константин Илиев ще стои на съвета и няма да е долу на сцената? Това искам да попитам.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

Аз в този театър изпълнявам ролята на драматург. Това съм го правил във всички театри, в които съм бил. Правя това, което правят всички колеги. Няма нищо ненормално в това.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Аз искам да кажа нещо по този повод. Аз имам една грешка за отклоняването на "Одисей" от нашия театър. След това стана така, че "Прозорецът" на Константин Илиев не я поставихме ~~тук~~, но това е случай, който да Ви кажа право толкова много не ме занимава и не изпитвам толкова много ^Угризения, колкото за "Одисей", защото аз там наистина направих една грешка, която се дължеше на отношение към материала, което не се оказа истинско, но ще се съгласите, че всеки прави грешки.

Но Константин Илиев е драматург тук и аз на него не само с тази декларация му се извинявам, но ~~та~~ и преди това му се извиних за "Одисей" и много съжалявам, че тази пиеса не дойде при нас. Той я предложи, но не я направихме ние. Говорил съм с него, той е тук сред нас и той ще ни предложи пиеса, която нашия ^Утеатър ще реализира. Той е от първите наши драматурзи. Не е нужно да казвам, че високо го ценя не само като писател, но и като чо-

век, който може да върши работа. Това са други разговори.

Но искам да кажа на Велко Кънев, че това нещо го имаме предвид и дай боже Константин Илиев да бъде здрав да напише следващото си произведение и надявам се, че ще имаме работа с него.

Други въпроси има ли? Няма.

Закривам заседанието.

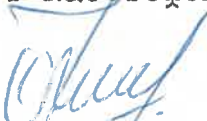
ДИРЕКТОР:

/Д.Фучеджиев/

/Протоколът е снет от касетофонен запис./

ОФОРМИЛ ПРОТОКОЛЪТ:

/О.Неделкова/